

European Digital Media Observatory

Η ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ ΤΟΥ ΤΡΑΜΠ ΚΑΙ Ο ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΣ ΚΑΙΡΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝ ΩΣ ΚΑΤΑΛΥΤΕΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟ

Μηνιαία αναφορά #51 - δίκτυο ελέγχου γεγονότων του EDMO

Δημοσιεύθηκε στις 15 Σεπτεμβρίου 2025

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ, ΟΥΚΡΑΝΙΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ: ΤΑ ΠΙΟ ΣΤΟΧΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΡΑΠΛΗΦΟΡΗΣΗΣ ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟ ΤΟΥ 2025

Οι 31 οργανισμοί* του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO, οι οποίοι συνεισέφεραν στοιχεία για την εν λόγω αναφορά, δημοσίευσαν συνολικά 1,441 άρθρα fact-checking μέσα στον Αύγουστο του 2025. Από αυτά τα άρθρα, 127 (9%) αφορούσαν παραπληροφόρηση σχετικά με την κλιματική αλλαγή, 99 (7%) παραπληροφόρηση σχετικά με την Ουκρανία, 90 (6%) παραπληροφόρηση σχετικά με την ΕΕ, 90 (6%) παραπληροφόρηση για τη μετανάστευση, 79 (5%) παραπληροφόρηση σχετικά με την Γάζα και το Ισραήλ, 49 (3%) παραπληροφόρηση σχετικά με την COVID-19, και 18 (1%) παραπληροφόρηση κατά της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας και θεμάτων που αφορούσαν έμφυλα ζητήματα.

Το θέμα που στοχοποιήθηκε περισσότερο από παραπληροφόρηση τον Αύγουστο ήταν η κλιματική αλλαγή, συνεχίζοντας την αυξητική τάση του προηγούμενου μήνα. Αυξήθηκαν επίσης τα ψευδή δημοσιεύματα για τον πόλεμο στην Ουκρανία και για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για την κρίση στη Γάζα, με τη διαρκή, από τον Ιούλιο, αφήγηση ότι ο λιμός είτε δεν είναι πραγματικός είτε παρουσιάζεται υπερβολικά διογκωμένος.

Ενώ το μερίδιο ψευδών ιστοριών για τη μετανάστευση και τα ζητήματα ΛΟΑΤΚΙ+ μειώθηκε σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, η παραπληροφόρηση για τα υπόλοιπα θέματα που παρακολουθούνται στο πλαίσιο των αναφορών του EDMO παρέμεινε σταθερή.

** Οργανισμοί που συνέβαλαν στην παρούσα έκθεση: 15min, AFP, APA, CORRECTIV, Delfi Lithuania, Delfi Estonia, Demagog Poland, Demagog Czech Republic, Demagog Slovakia, Deutsche Welle, dpa, Ellinika Hoaxes, Faktabaari, Faktisk.no, FactReview, Funky Citizens, Greece Fact Check, Källkritikbyrå, Knack, Lakmusz, Maldita.es, Newtral, Oštro, Pagella Politica/Facta, Polígrafo, Pravda Association, Re:Baltica, TjekDet, The Journal FactCheck, VerificaRTVE, Verificat.*

COVID-19

Ευρωπαϊκή Ένωση

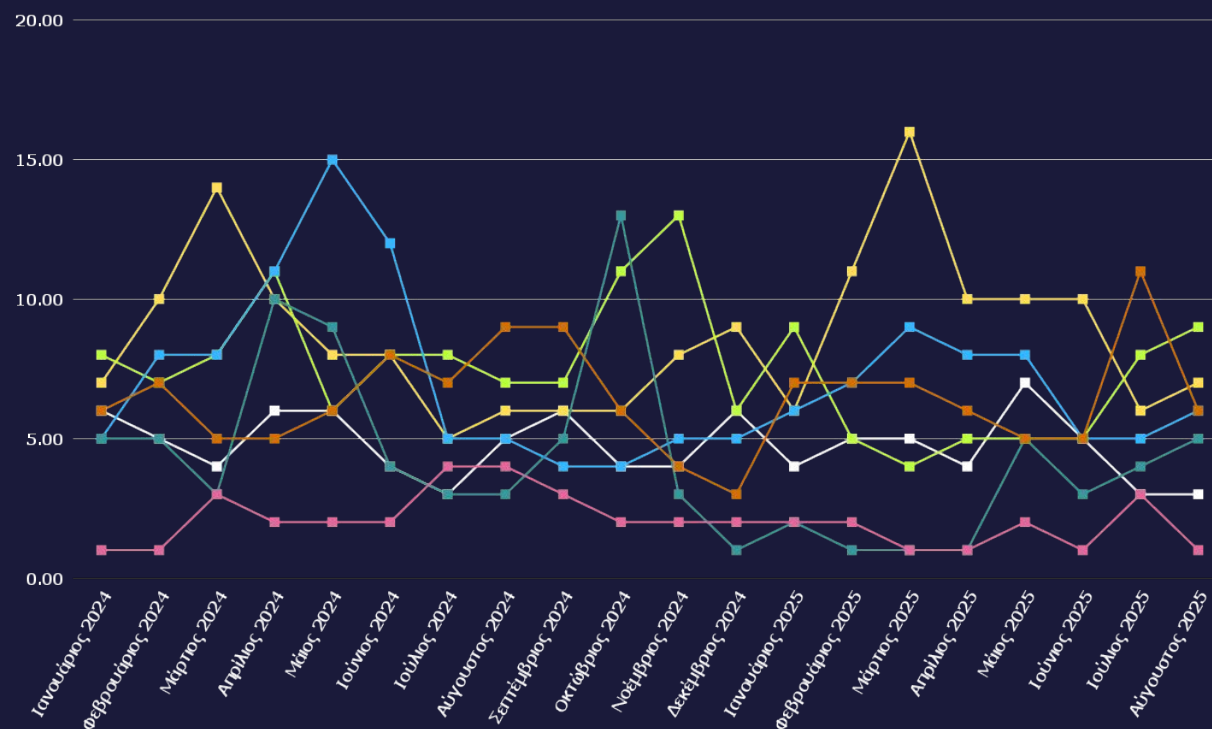
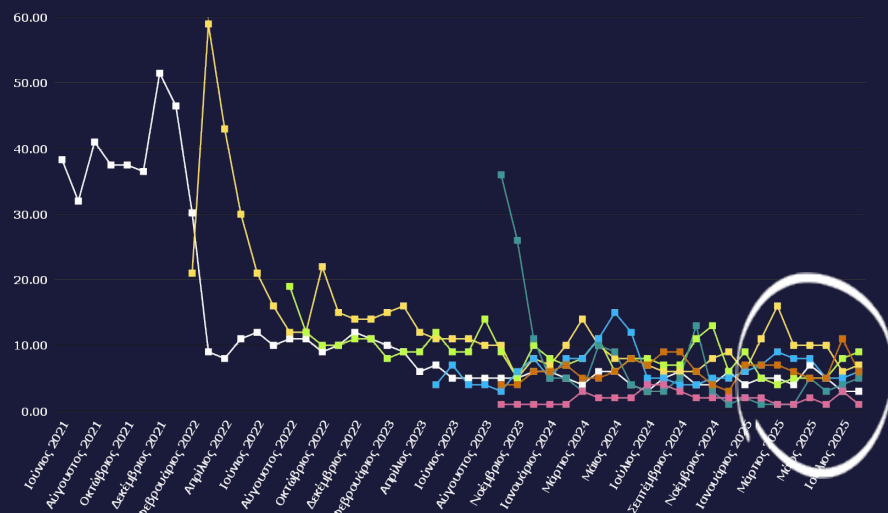
Σύγκρουση Ισραήλ-Χαμάς

LGBTQ+

Oukrania

Κλιματική αλλαγή

Μεταναστευτικό

ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΠΟΥ ΣΤΟΧΕΥΕΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Ο πιο διαδεδομένος παραπλανητικός ισχυρισμός που εντοπίστηκε τον Αύγουστο, σύμφωνα με τα δεδομένα του EDMO, ήταν μια εικόνα παραγόμενη με χρήση λογισμικού τεχνητής νοημοσύνης (TN) που δείχνει Ευρωπαίους ηγέτες να περιμένουν σε έναν διάδρομο του Λευκού Οίκου για συνάντηση με τον Τραμπ. Η διπλωματική δραστηριότητα του Τραμπ, ιδίως η συνάντηση με τον Πούτιν στην Αλάσκα και οι επακόλουθες συναντήσεις με Ευρωπαίους ηγέτες τον Αύγουστο, ενίσχυσε τη διάδοση αυτού και άλλων ισχυρισμών που σκοπό είχαν να γελοιοποιήσουν και να απαξιώσουν την Ευρωπαϊκή Ένωση ή να παρουσιάσουν τα κράτη-μέλη της ως πολεμοχαρή. Μεταξύ άλλων, Ευρωπαίοι fact-checkers εντόπισαν βίντεο παραγόμενο με TN που «δείχνει» τον πρωθυπουργό της Ρουμανίας να δηλώνει ότι η Ρουμανία θα εισέλθει επίσημα στη σύγκρουση στην Ουκρανία, απόφαση που υποτίθεται πως ελήφθη μαζί με το NATO και τους συμμάχους της ΕΕ, καθώς και βίντεο που ισχυρίζεται ότι Μολδαβοί στρατιώτες «πεθαίνουν σε ξένο μέτωπο». Γενικότερα, η φιλορωσική παραπληροφόρηση συνέβαλε στη διάδοση της εικόνας μιας στρατιωτικοποιημένης και επιθετικής Ευρώπης, με ψευδείς ιστορίες όπως ότι Βρετανοί αξιωματικοί συνελήφθησαν κατά τη διάρκεια ρωσικής επιδρομής στην Ουκρανία.

Παρότι ο Αύγουστος σηματοδότησε την έναρξη εφαρμογής δασμών μεταξύ ΗΠΑ και ΕΕ, το ζήτημα αυτό φάνηκε να μένει προσωρινά εκτός των αφηγήσεων παραπληροφόρησης. Παρ' όλα αυτά, οι «παραδοσιακές» αφηγήσεις για την ΕΕ συνέχισαν να κυκλοφορούν: ψευδείς ειδήσεις που τη δαιμονοποιούν την ΕΕ ως «ψηφιακή δικτατορία» και χώρο «κατήχησης» υπέρ της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας ή που γελοιοποιούν τις ευρωπαϊκές οδηγίες και κανονισμούς.

Σε ευθυγράμμιση με τις ψευδείς αφηγήσεις γύρω από τις ειρηνευτικές συνομιλίες και με στόχο την ΕΕ, η παραπληροφόρηση για τον πόλεμο στην Ουκρανία υπερδιόγκωσε τον βαθμό προσέγγισης ΗΠΑ-Ρωσίας, με ψευδές βίντεο που δείχνει αμερικανικά μαχητικά στην Αλάσκα να τιμούν τον Ρώσο πρόεδρο Βλαντίμιρ Πούτιν. Όπως προαναφέρθηκε, η «απομάκρυνση» ΗΠΑ-ΕΕ παρουσιάστηκε υπερβολικά, ενώ διαδόθηκαν πολλοί ψευδείς ισχυρισμοί που σπέρνουν διχόνοια ανάμεσα στην Ουκρανία και τους συμμάχους της. Μεταξύ αυτών: ιστορία σύμφωνα με την οποία η Ουκρανία χρησιμοποιεί τον εναέριο χώρο της Εσθονίας, ισχυρισμός ότι ο Ουκρανός πρόεδρος Βολοντίμιρ Ζελένσκι «πούλησε» την Οδησσό στην Ιταλία και βίντεο με τον Ζελένσκι να σχολιάζει τη «συνωμοσία της Δύσης» εναντίον του.

Με στόχο την υπονόμευση της ευρωπαϊκής στήριξης προς την Ουκρανία, διαστρεβλώθηκε επίσης η εικόνα της κατάστασης στο εσωτερικό της χώρας: κυκλοφόρησε ψευδο-«δημοσκοπήση» που υποτίθεται ότι δείχνει πως πάνω από το 80% των Ουκρανών θέλει τον τερματισμό του πολέμου ακόμη και με εδαφικές παραχωρήσεις, καθώς και ισχυρισμός ότι 400,000 στρατιώτες έχουν λιποτακτήσει από τον ουκρανικό στρατό.

ΑΥΞΗΜΕΝΕΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΑΥΞΗΜΕΝΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

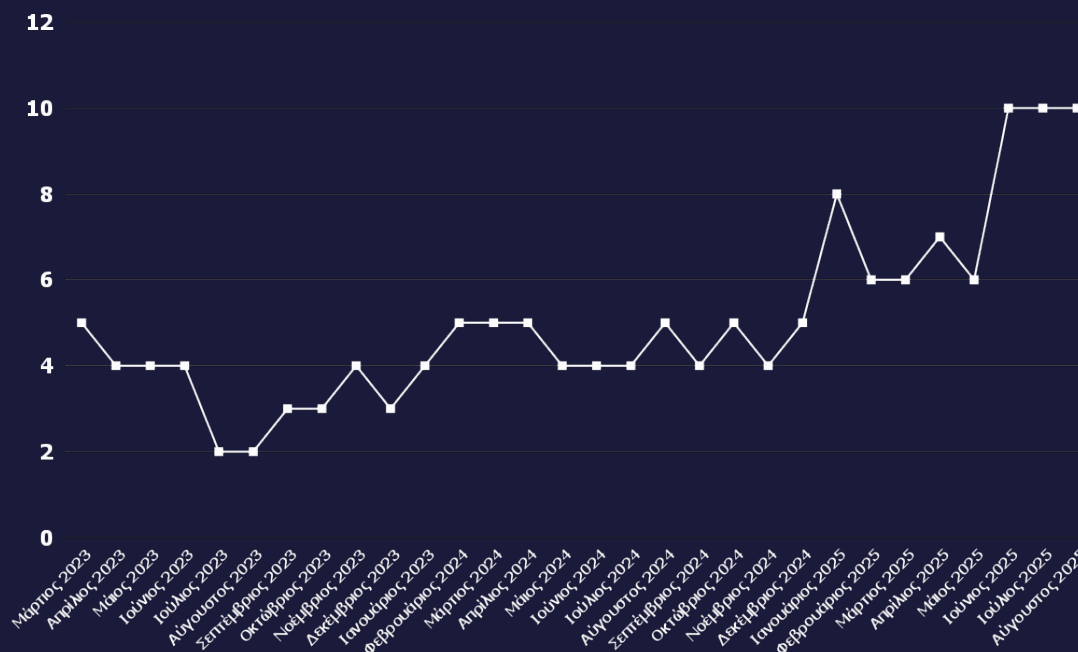
Σε συνέχεια της τάσης του προηγούμενου μήνα, οι οργανισμοί που ανήκουν στο δίκτυο ελέγχου γεγονότων του EDMO κατέγραψαν αύξηση ψευδών ισχυρισμών σχετικά με την κλιματική αλλαγή. Ενδιαφέρον έχει ότι το πολιτικό στοιχείο «εισχώρησε» σε ψευδείς ισχυρισμούς για ακραία καιρικά φαινόμενα, ενώ και η φιλορωσική προπαγάνδα παρείσφρησε και σε περιβαλλοντικές ψευδοειδήσεις: για παράδειγμα, η Ουκρανία παρουσιάστηκε ως υπαίτια για τις έντονες βροχοπτώσεις που καταγράφηκαν στη Λιθουανία. Αντίθετα, στην Ελλάδα και την Πορτογαλία η Ρωσία εμφανίστηκε ως «ευεργετική δύναμη», καθώς φέρεται να προσφέρθηκε να στείλει πυροσβεστικά αεροσκάφη και να συνδράμει στις πυρκαγιές.

Επαναλαμβανόμενες αφηγήσεις παραπληροφόρησης γύρω από τις δασικές πυρκαγιές διαδόθηκαν ιδιαίτερα στις μεσογειακές χώρες, με συνωμοσιολογικές αναφορές σε «ακτίνες λέιζερ» ή σε υποτιθέμενα σχέδια αλλαγής χρήσεων γης· στην Ισπανία κυκλοφόρησε ευρέως ψευδής ιστορία για εμπρησμό από αλλοδαπό (κάτι ανάλογο είχε συμβεί και στην Ελλάδα τον Αύγουστο του 2023, με σοβαρές επιπτώσεις). Παράλληλα, στόχευση υπήρξε και σε υποτιθέμενα «παράλογα μέτρα» κυβερνήσεων για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης: ότι το Ηνωμένο Βασίλειο σχεδιάζει να εισαγάγει «διαβατήρια CO₂» έως το 2040 που θα περιορίζουν τα ταξίδια στο εξωτερικό, και ότι η βελγική πόλη Κνόκε έχει τεθεί σε «κλιματικό lockdown».

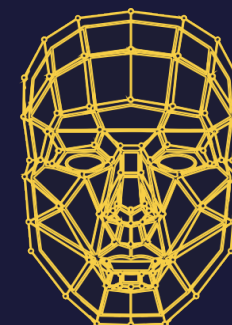

ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ ΥΨΗΛΟ

Το ποσοστό των ιστοριών παραπληροφόρησης που αξιοποιούν περιεχόμενο παραγόμενο με τεχνητή νοημοσύνη παρέμεινε σταθερό τον Αύγουστο. Από τα 1,441 άρθρα επαλήθευσης, τα 147 αφορούσαν τη χρήση της τεχνολογίας αυτής στην παραπληροφόρηση, δηλαδή το 10% του συνόλου.

Τους τελευταίους μήνες, όλο και περισσότεροι χρήστες στρέφονται σε chatbot τεχνητής νοημοσύνης ως «ελεγκτές γεγονότων», συμβάλλοντας άθελά τους στη διάδοση ψευδών ειδήσεων. Ειδικότερα, εικόνες από την Γάζα που απεικονίζουν τις δεινές συνθήκες διαβίωσης των Παλαιστινίων παρουσιάστηκαν ως περιστατικά από άλλες χώρες. Σε άλλο παράδειγμα, το Grok AI περιέγραψε φωτογραφία μιας φτωχής οικογένειας από την εποχή του καθεστώτος του Φράνκο στην Ισπανία ως εικόνα από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Άλλοι ισχυρισμοί με χρήση ΤΝ περιλαμβάνουν παραποιημένο βίντεο από την πορεία Pride στο Λονδίνο με «βίαιο άντρα» δημιουργημένο μέσω ΤΝ να επιτίθεται σε συμμετέχοντες, καθώς και φωτογραφίες υποτιθέμενου Ουκρανού ακτιβιστή που συμμετείχε σε αντικυβερνητικές διαδηλώσεις με έναν σκύλο και πλακάτ που έγραφε «Είμαι σκύλος και ο Ζελένσκι είναι μπάσταρδος».

ΟΙ 4 ΨΕΥΔΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΙΟ ΕΥΡΕΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΗΤΑΝ:

- Εικόνα παραγόμενη με ΤΝ που δείχνει Ευρωπαίους ηγέτες να περιμένουν σε διάδρομο του Λευκού Οίκου για συνάντηση με τον Τραμπ.
- Πραγματικές εικόνες και βίντεο που δείχνουν Παλαιστίνιους, θύματα των στρατιωτικών ενεργειών του Ισραήλ, παρουσιάζονται ψευδώς ως «στημένες» ή «ψεύτικες».
- ▲ Η Αλγερινή πυγμάχος Imane Khelif υποτίθεται πως ανακοίνωσε την αποχώρησή της από τις διοργανώσεις λόγω υποχρεωτικών γενετικών τεστ.
- ◆ Η «δραματική επιβράδυνση» της τήξης των πάγων στην Αρκτική «αποδεικνύει» ότι η κλιματική αλλαγή είναι απάτη.

ΟΙ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

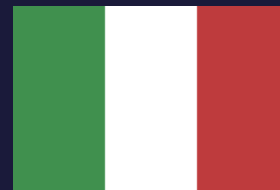
Όσοι επιθυμούν να αποκτήσουν
ιθαγένεια και δικαίωμα ψήφου δι'
αλληλογραφίας στην Τσεχία
υποτίθεται πως χρειάζεται μόνο
να δηλώσουν ότι είναι απόγονοι
πρώην Τσέχου πολίτη.

Στη Νορβηγία έχει
σημειωθεί «δραματική
αύξηση» της νεανικής
εγκληματικότητας.

Η Ιταλία έχει αποχωρήσει
από τη Συμφωνία του
Παρισιού (2015) για το
κλίμα.

Το «Μοχάμεντ» είναι το
πιο συχνό όνομα
νεογέννητων στην
Καταλονία.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτή την αναφορά συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίου το οποίο στάλθηκε στους οργανισμούς ελέγχου γεγονότων οι οποίοι είναι μέλη του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO (<https://edmo.eu/fact-checking-community/>).

Περίοδος αναφοράς: 1-31 Αυγούστου 2025. Αριθμός απαντήσεων: 31

Βασικοί ελεγκτές της αναφοράς: Lucia Bertoldini και Tommaso Canetta, Pagella Politica/Facta.
Για περισσότερες πληροφορίες: t.canetta@pagellapolitica.it.

Το EDMO έχει λάβει χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση με αριθμό σύμβασης: LC-01935415